

05 יולי 2026, כי תמוז תשפ"ו

לכבוד

עו"ד שגית אפיק
היועצת המשפטית לכנסת
הכנסת
ירושלים

חה"כ אמיר אוחנה
יו"ר הכנסת
הכנסת
ירושלים

הנדון: בחירות חוזרות לתפקיד מבקר המדינה

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הריני מתכבדת לפנות אליכם בעניין פסק הדין בעתירות בבג"ץ 12914-06-26 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר המשפטים ואח'** (נבו) (2.7.2026) (להלן: "העתירות" ו-"פסק הדין"), שעסק בהליך בחירת מבקר המדינה על-ידי הכנסת ביום 3.6.2026; ובו נקבע כי **בבחירות למבקר המדינה "נפל פגם מהותי במישור חשאיות ההצבעה", ועל כן יש לקיים הצבעה מחדש בהתאם לחוק.**

א. פסק הדין

- ביום 3.6.2026 התקיימה ההצבעה לתפקיד מבקר המדינה בכנסת, וזאת מכוח חוק יסוד: מבקר המדינה (להלן: "חוק היסוד") וחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (להלן: "חוק מבקר המדינה" או "החוק"), ובה התמודדו עו"ד מיכאל ראבילו והשופט בדימ' יוסף אלרון. לאחר שבהצבעה הראשונה אף אחד מהמועמדים לא קיבל 61 קולות, בהתאם לסעיף 1(ב) לחוק מבקר המדינה התקיימה ההצבעה נוספת, אשר במהלכה נטען כי הופנתה כלפי חברי כנסת מהקואליציה דרישה לצלם את הצבעתם. בעקבות כך, התפתחה מהומה במליאה, ההצבעה נפסקה, וכונסה התייעצות מצומצמת בלשכת יו"ר הכנסת. במסגרתה, עמדת היועצת המשפטית לכנסת הייתה כי יש לאסור על הכנסת טלפונים להצבעה. ואולם, יו"ר הכנסת החליט שלא לקבל עמדה זו, וכך, במהלך ההצבעה השנייה החוזרת, אשר בסופה נבחר עו"ד מיכאל ראבילו לתפקיד מבקר המדינה, "לפחות 7 חברי כנסת תיעדו את בחירתם בעו"ד מיכאל ראבילו, ובכך הפרו את עקרון חשאיות ההצבעה" (פסק הדין, בפס' 4 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיא סולברג).
- לאחר שביום 1.7.2026 ניתן צו ביניים שהקפיא את כניסת עו"ד ראבילו לתפקיד, ביום 2.7.2026 ניתן פסק הדין אשר במסגרתו נתקבלו העתירות **פה אחד**, ובו ניתן צו מוחלט כדלהלן (בפס' 61):

"סיכומם של דברים: בסבב ההצבעה השני לבחירות למבקר המדינה נפל פגם מהותי במישור חשאיות ההצבעה, פגם אשר עשוי היה להשפיע על תוצאות הבחירות. אציע אפוא לחברי כי נהפוך את הצו על-תנאי למוחלט, כך שנוורה על ביטול ההצבעה, ועל קיומה מחדש, בהתאם להוראות חוק היסוד וחוק מבקר המדינה".

א.1. חשאיות ההצבעה היא חובה ולא זכות; וגם היא – תנאי שאינו מספיק

- בפסק הדין נקבע כי הן לשונן של הוראות החקיקה הרלוונטיות והן תכליתן, מובילות "למסקנה אינה משתמעת לשני פנים: **חשאיות ההצבעה אינה זכות שחבר הכנסת המצביע רשאי לוותר עליה. מדובר בדרישה שבה מחויבת לעמוד ההצבעה בכללותה.** כחלק מכך, מוטלת חובה על חברי הכנסת המצביעים שלא להפר את חשאיות ההצבעה" (שם, בפסק 27). יתרה מכך, נקבע לעניין זה גם כי **חובה זו איננה**

ממזה את הדרישה לחשאיות ההצבעה, כדלהלן (בפס' 28):

"טרם אמשיך בדיון, ולמען הסר ספק, אבהיר כי החובה האמורה אינה ממזה את הדרישה לחשאיות ההצבעה; היא באה לצד שורת תנאים נוספים, אשר נדרש כי יתמלאו על מנת שנוכל לראות הצבעה מסוימת כ'הצבעה חשאית' בין היתר, ניתן לציין את האפשרות הפיזית להצביע באופן חשאי (למשל, באמצעות פרגוד מסתיר), אי-יכולת לקשר בדיעבד בין ההצבעה למצביע (למשל, באמצעות פתקים לא מסומנים) ועוד כיוצא באלה. לשון אחר: החובה המוטלת על חברי הכנסת שלא להפר את חשאיות ההצבעה היא תנאי הכרחי – אך לא מספיק – לקיומה של ההצבעה שניתן לכנותה 'הצבעה חשאית'."

א.2. החשאיות היא עניין מהותי, ועל כן צריכה להיות מוחלטת

4. עוד נקבע בפסק הדין כי עקרון חשאיות הבחירה לתפקיד מבקר המדינה, המעוגן הן בחוק היסוד והן בחוק מבקר המדינה – הוא עניין מהותי; ועל כן, החשאיות צריכה להיות מוחלטת וטוטאלית ואין מקום ליצירת "תחומים אפורים" בעניין:

"כלל, יש מקום להתייחס להצבעה מן הסוג שבו עסקינן – שלגביה הורו המכונן והמחוקק כי נבחר הציבור יוכלו להביע את רצונם הכן והעצמאי – במעין 'חדת קודש'; החשיבות הדמוקרטית הגלומה בדבר – מובנת מאליה. אין מקום אפוא, בהצבעות כגון דא, 'לבחינת גבולות' או ליצירת 'תחומים אפורים'; אם יש ספק, אין ספק, ואידך זיל גמור" (פס' 59 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיא).

"חשאיות היא חשאיות. לא למחצה ולא לשליש. משמעותה היא שההצבעה נעשית מבלי שהיא חשופה לעינו של אף אדם, למעט זו של המצביע עצמו. ההצבעה מאחורי פרגוד אינה עניין טקסי. היא עניין מהותי. הכנסת מצלמה אל מאחורי הפרגוד ותיעוד ההצבעה בדרך זו משמעותה היא הסרת הפרגוד – במקרה זה הפרגוד הטכנולוגי, גם אם לא הפיזי. למותר לציין כי הדברים אמורים אף ביתר שאת ביחס למי שהגדיל עשות והצביע במקום שהפרגוד אינו סוכך עליו כלל. הצבעה מחוץ לפרגוד אינה הצבעה חשאית כלל ועיקר." (פס' 59 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז).

א.3. ישנו פתרון לחשש מפני התנהלות אופורטוניסטית

5. במסגרת הדיונים בעתירות, הועלה החשש ולפיו קביעה כי פגם בחשאיות ההצבעה מוביל לפסלותה עלול להוביל להתנהלות אופורטוניסטית, במסגרתה חבר כנסת הצופה כי תוצאות ההצבעה לא תהלומנה את דעתו, יוכל להחליט מראש לתעד את הצבעתו ולהביא לפסילת ההצבעה באופן מכוון. בפסק דינו התייחס לכך כב' המשנה לנשיא, בקבעו כי בדין כבר מצוי פתרון פוטנציאלי לכך. כך, בהיקש מהתפיסה המקובלת בדיני הבחירות, לפיה פתק הצבעה שעליו או על המעטפה בה הוא מצוי סימן כלשהו **העלול לזהות את המצביע** – ייפסל,¹ קבע כב' המשנה לנשיא כי ייתכן כי הגיון זה יפה גם לגבי הצבעה 'מזוהה' שתועדה בסרטון (ההדגשה במקור; בפס' 37-39 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיא).

6. כלומר, לפי פסק הדין, **יש בסיס משפטי לקבוע כי חבר כנסת שצילם את הצבעתו – קולו ייפסל, וכך הדבר ימנע "את התמריץ להפר את חשאיות ההצבעה"**. יחד עם זאת, כב' המשנה לנשיא קבע כי הדברים אינם מחייבים, וזאת "בשים לב לכך שבעמדת הכנסת צוין כי בכוונת היועצת המשפטית לכנסת לשקול

¹ תפיסה אשר כבר יושמה בעבר במהלך הצבעה חשאית על-ידי הכנסת, בהצבעה לנציגי הכנסת לוועדה לבחירת שופטים, במסגרתה אמר יו"ר הכנסת ח"כ אמיר אוחנה מפורשות כי "סימון שיש בו כדי לזהות את הטופס או המעטפה, יביא לפסילת טופס הבחירה כולו"; ראו: פרוטוקול הישיבה ה-93 של הכנסת ה-25, 20 (12.3.2023).

לקבוע הנחיות באשר לצילום עצמי של חברי הכנסת במקום הקלפי" (שם, בפס' 39).

4. דעת הרוב גורסת כי גם צילום תמונה בלבד – מהווה הפרה של עקרון החשאיות

7. לעניין מהות הפגם בחשאיות ההצבעה, פסק הדין התייחס הן לתיעוד באמצעות סרטון וידאו שבו מצולמת ההצבעה בשלמותה, והן לתיעוד באמצעות תמונה. לגבי האפשרות הראשונה, נקבע כי "מדובר בהפרה ישירה של חשאיות ההצבעה" שכן הדבר מעיד "בוודאות" למי הצבעה חבר הכנסת (שם, בפס' 31).
8. לגבי האפשרות השנייה של תיעוד באמצעות תמונה והאם היא כשעצמה עולה לכדי פגם מהותי בחשאיות, כב' המשנה לנשיא סבר שזו שאלה לא פשוטה, אך שכרגע אין היא נדרשת להכרעה. לעומת זאת, כב' הנשיא עמית סבר כי אין מקום להבחין בין צילום תמונה לבין צילום סרטון, שכן "בשני המקרים הצירוף בצירוף פרסומו נתפס בעיני הציבור כתיעוד בזמן אמת של ההצבעה, בניגוד לחשאיות המתחייבת מאחורי הפרגוד". לעמדה זו הצטרפה כב' השופטת רון, בקבעה כי גם צילום שאינו צילום וידאו – "עלול לחזק את התחושה בה בקרב חברי הכנסת האחרים לפיה נדרש 'אימות' של ההצבעה שלהם וכי אולי אף הם נדרשים לספק הוכחה לכך שהצביעה כפי שמצופה מהם" (בפס' 6 לפסק דינה).
9. כב' השופטת ברק-ארז קבעה ביחס לכך כי הגם שתיעוד באמצעות תמונה אינו תיעוד חד משמעי של ההצבעה, בנסיבות בהן הטלפון הנייד משמש להפקת תמונות וסרטונים גם יחד – "עצם הכנסתו אל תא ההצבעה מייצרת מראש מציאות שבה יש פוטנציאל ממשי להפרת החשאיות. כל זאת, מבלי שאפשר יהיה למנוע את פעולת התיעוד". על כן, קבעה כב' השופטת ברק ארז כי "טובה מניעה מתרופה – כך שהכנסת טלפונים לתא ההצבעה תימנע כליל" (בפס' 12 לפסק דינה).

ב. הקושי המשפטי במועמדותו של עו"ד ראבילו לתפקיד מבקר המדינה

ב.1. הכלל בדבר האיסור על הימצאות בניגוד עניינים

10. כידוע, אחד מכללי המשפט המינהלי הבסיסיים ביותר בשיטתנו המשפטית הוא האיסור על גורם מינהלי להימצא במצב של ניגוד עניינים (בג"ץ 531/79 סיעת הליכוד בעיריית פתח תקווה נ' מועצת עיריית פתח תקווה ואח', פ"ד לד(2), 566 (להלן: "עניין סיעת הליכוד")). משכך, בהיותו רשות מינהלית, על מבקר המדינה חלים כללי המשפט המינהלי, ובהם גם, כמובן, האיסור על הימצאות במצב של ניגוד עניינים (בג"ץ 4870/10 בלום-דוד נ' מבקר המדינה, פסקה 12 לחוות דעתה של השופטת מ' נאור (נבו 23.6.2011); בג"ץ 8136-06-25 הסנגוריה הצבאית הראשית נ' מבקר המדינה (נבו 29.6.2026), פסקה 48 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז).
11. האיסור על הימצאות בניגוד עניינים הוא עיקרון יסוד בסיסי, אשר אינו מותנה בקיומה של הוראה סטטוטורית מפורשת (בג"ץ 8192/04 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש-הממשלה, נט(3) 145 (2004), פס' 14 לפסק דינו של כב' השופט מצא). בבסיסו עומדת התפיסה כי כאשר עובד ציבור ממלא את תפקידו ומפעיל את סמכותו הציבורית, אסור לו לקחת בחשבון עניינים או שיקולים אחרים שאינם רלוונטיים להפעלת סמכות זו (בג"ץ 214/79 טארק רפיק עבדלאחי נ' יושב-ראש המועצה המקומית טירה, לד(1) 431 (1979), פס' 3 לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו דאז) ברק).

12. הפסיקה מבחינה בין שני סוגי ניגודי עניינים: ניגוד עניינים מוסדי, בין שני תפקידיו של עובד ציבור; וניגוד עניינים אישי, אשר עניינו במתח בין האינטרס הציבורי עליו מופקד עובד הציבור, לבין האינטרס האישי שלו עצמו או של מי מקרוביו או מקורביו. הרף לקיומו של ניגוד עניינים אישי הוא מחמיר יותר מאשר מצב של ניגוד עניינים מוסדי, ולפיו די בקיומו של **חשש סביר** לניגוד עניינים, כדי לקבוע כי מתקיים ניגוד עניינים אישי (בג"ץ 244/86 **אברהם רביבו נ' יחיאל בנטוב**, ראש המועצה המקומית **אופקים**, מב(3) 183 (1988), פס' 6 לפסק דינו של כב' השופט מלץ).

13. כמו כן, הכלל בדבר האיסור על הימצאות בניגוד עניינים הוא כלל מניעתי הצופה פני עתיד – **די בחשש סביר להימצאות במצב בו עלול להיות ניגוד עניינים, ואין צורך להוכיח התממשותו של ניגוד עניינים בפועל** (עניין סיעת הליכוד, בפס' 4 לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו דאז) ברק). המבחן שנקבע לקיומו של ניגוד עניינים הוא מבחן אובייקטיבי, הנעשה מנקודת מבטו של "האדם הסביר". במסגרת זאת יש לבחון "האם מתקיים חשש במידת ההסתברות הנדרשת, שמא יש באינטרסים האחרים של עובד הציבור כדי למנוע ממנו לבצע את עבודתו ללא משוא פנים" (בג"ץ 1213/24 **לביא נ' שר המשפטים**, פס' 7 (נבו 19.2.2024), פס' 8).

14. בפסיקה נקבע כי הבחינה לעניין ניגוד עניינים היא בחינה דו שלבית: בשלב ראשון יש לקבוע את אופיו של ניגוד העניינים הפוטנציאלי של עובד הציבור, את עוצמתו ואת היקף התפרשותו, על בסיס תשתית עובדתית ראויה. בשלב השני, יש לבחון אם יש להטיל על עובד הציבור מגבלות מסוימות לצורך נטרול ניגוד העניינים (עע"מ 4011/05 **דגש סחר חוץ (ספנות) בע"מ נ' רשות הנמלים**, פס' 39 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה (11.2.2008)):

"התמודדות עם טענה של ניגוד עניינים בשירות הציבורי מצריכה, תחילה, לאפיין את נקודות המגע בתחום פעולתו של הגורם הציבורי, העלולות ליצור חיכוך וניגוד בין האינטרס הציבורי לאינטרס הזר. במסגרת זו, יש ליתן את הדעת על מהות הנושאים שמתקיימים לגביהם ניגודי עניינים פוטנציאליים, על מידת האינטנסיביות של הניגודים ועוצמתם (פרשת קאסוטו, עמ' 699; פרשת שריד, עמ' 750, 757; שפניץ ולוסטהויז, עמ' 322-321). בשלב שני, באם מתגלים ניגודי עניינים אפשריים, המעלים חשש כאמור, יש לבחון האם סביר להטיל מגבלות על נושא התפקיד הציבורי, והאם יש באותן מגבלות כדי לאיין או כדי להפחית באופן ניכר את החשש האמור. בחינה זו צריכה להיעשות תוך שימת לב לכך שהמגבלות תהיינה אפקטיביות כדי לנטרל באופן מהותי את הניגוד הקיים, וכי הן לא תפגענה בתכלית התפקיד הציבורי, ותשמרנה את אמון הציבור במערכת הציבורית".

2.ב. החשש לקיומו של ניגוד עניינים באשר לעו"ד ראבילו

15. מעבר לתחולתם הכללית של דיני ניגוד העניינים על מבקר המדינה, חוק היסוד והחוק עיגנו אף מספר הסדרים ספציפיים הנוגעים לכך. זאת, באופן המעיד על **החשיבות היתרה שייחסו המכונן והמחוקק לאיסור על הימצאות בניגוד עניינים של מבקר המדינה**. כך, סעיף 6 לחוק היסוד קובע כי "במילוי תפקידו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד **ולא יהיה תלוי בממשלה**". בנוסף, חוק סעיף 7(א) לחוק מבקר המדינה אוסר על מבקר המדינה לשמש בכל משרה אחרת או להיות פעיל בחיים הפוליטיים, וכן סעיף 22(ב) לחוק מחיל את אותו האיסור שבסעיף 7(א) גם על עובדי משרד מבקר המדינה.

16. אם כן, מהי, אפוא, משמעותה של הוראת סעיף 6 לחוק היסוד לפיה מבקר המדינה לא יהיה תלוי

בממשלה, אם לא כי על מבקר המדינה לפעול באופן עצמאי לחלוטין מהממשלה, ללא החשש, ולו הקל שבקלים, לזיקה אישית אשר עלולה למנוע ממנו לבצע את תפקידו כהלכה?

17. כן יוזכר, כי תנאי הכשירות היחיד לצורך כהונה בתפקיד מבקר המדינה, בהתאם לסעיף 8 לחוק היסוד, הוא היותו של המבקר "אזרח ישראלי שהוא תושב ישראלי"; כך שאין בדרישות הכשירות הקונקרטיות לתפקיד כדי להעלות או להוריד לעניין זה.

18. כידוע, עו"ד ראבילו שימש שנים רבות – ועד לפני שבועות ספורים – כעורך הדין הפרטי הן של הממשלה, הן של סיעת השלטון – הליכוד, הן של ראש הממשלה והן של משפחתו, במספר עניינים, חלקם אף נוגעים בצורה כזו או אחרת למבקר המדינה. כך למשל, עו"ד ראבילו ייצג את רה"מ בעתירות שדרשו למנוע את הטלת הרכבת ממשלה עליו בשל היותו נאשם בפלילים;² בעתירות שדרשו לאכוף עליו את הסדר ניגוד העניינים שנערך בעניינו;³ וכן ייצג את הממשלה בעתירות הדורשות הקמת ועדת חקירה ממלכתית לחקר אירועי ה-7 באוקטובר.⁴

19. לפי סעיף 2 לחוק היסוד, תפקידו של מבקר המדינה ושל עובדי משרדו היא לבצע ביקורת על המשק, הנכסים, הכספים, ההתחייבויות והמינהל של המדינה, משרדי הממשלה, כל מפעל, מוסד או תאגיד של המדינה, מערכת הביטחון, הרשויות המקומיות, ושל גופים או מוסדות אחרים שהועמדו על פי חוק לביקורתו של מבקר המדינה. במסגרת עבודת הביקורת, המבקר נדרש לבחון את חוקיות הפעולות, טוהר המידות, הניהול התקין, היעילות והחיסכון של הגופים המבוקרים, ו"כל עניין אחר" שיראה בו צורך, באופן המלמד כי **שיקול דעתו של המבקר הוא רחב מאוד** (ראו: אליעזר גולדברג "סוגיות בביקורת המדינה ממבט אישי" **היבטים בביקורת רשויות המדינה**, עמ' 53 (2023)).

20. בפרט, **תפקידו של מבקר המדינה מקבל משנה חשיבות בתקופת הבחירות לכנסת**, נוכח אחריותו לפיקוח ולביקורת בתחום מימון המפלגות והבחירות. במסגרת זו, אמון המבקר, בין היתר, על בחינת התנהלותן הכספית של המפלגות בכנסת והגורמים המתמודדים במערכת הבחירות, ובכלל זה על בדיקת ניהול חשבונותיהם וקבלת תרומות על פי החוק ובהתאם להנחיותיו. לצורך מילוי תפקידים אלה הוקנו למבקר המדינה סמכויות ביקורת מכוח מספר דברי חקיקה: חוק מימון מפלגות, תשל"ג-1973, חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), תשנ"ג-1993, חוק המפלגות, תשנ"ב-1992, ועוד. מכוח חוקים אלה, **תפקידו של מבקר המדינה הוא לקבוע ביחס לכל מפלגה אם עמדה בדרישות החוק והנחיותיו**, ובהתאם, מוסמך הוא להטיל עליהן סנקציות, לרבות שלילת תשלום חלק מכספי המימון שקיבלו.⁵

21. על רקע זה, דומה כי **לא ניתן להעלות על הדעת מצב של ניגוד עניינים אישי חמור מזה שקיים באשר לעו"ד ראבילו באם ייבחר לתפקיד מבקר המדינה** ויצטרך לבצע ביקורת על הרשות המבצעת, על כלל יחידותיה, לאחר שבמשך שנים רבות הוא ייצג תמורת שכר את הזרוע המרכזית שלה – הממשלה, את העומד בראשה, את סיעתו ואת משפחתו. בהתאם למבחן האובייקטיבי כאמור, אין ספק כי היכרות רבת שנים של עו"ד ראבילו עם לקוחותיו – יוצרת חשש סביר, וזו בלשון המעטה, לקיומו של ניגוד עניינים

² בג"ץ 2492/20 התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו 6.5.2020).

³ בג"ץ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו 6.5.2020).

⁴ בג"ץ 4889/24 התנועה למען איכות השלטון נ' ממשלת ישראל.

⁵ משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור "תפקיד הביקורת בתחום מימון מפלגות", זמין ב**קישור**.

אישי בביצוע התפקיד.

22. הדברים האמורים מקבלים משנה תוקף בראי מועד הבחירות לכנסת ההולך וקרב, במסגרתם תפקידו של המבקר באשר לפיקוח על הליכי הבחירות הוא מרכזי ביותר, כפי שפורט לעיל. **הכיצד יוכל מי שייצג במשך שנים את סיעת הליכוד במגוון הליכים משפטיים שונים, ואת העומד בראשה – לבצע ביקורת על ענייניה הכספיים של המפלגה?**

23. כן יודגש, כי גם אם לאחר הבחירות תורכב ממשלה בעלת הרכב שונה מהרכב הממשלה הנוכחית, אזי עדיין עוצמת ניגוד העניינים האישי שבו יהיה עו"ד ראבילו במידה וייבחר לתפקיד תהיה גבוהה. שכן, עבודת מבקר המדינה והתחקירים שהוא עורך ממילא מתבצעים באופן רטרואקטיבי, גם לגבי ממשלות יוצאות ובעלי תפקידים שסיימו את כהונתם, כך שלכל הפחות בתחילת כהונתו, עבודת הביקורת שיערוך צפויה לבקר במישרין את פעולותיה של הממשלה הנוכחית, לגביה הוא מצוי כאמור בניגוד עניינים אישי.

24. משכך, בזירות ייאמר, כי דומה כי באשר לשלב הראשון בבחינת ניגוד העניינים, נוכח כך שעו"ד ראבילו ייצג את הממשלה, את העומד בראשה ואת סיעתו במשך שנים רבות, ובמספר רב של עניינים אשר חלקם נוגעים במישרין לעבודת מבקר המדינה – המדובר במידת אינטנסיביות ועוצמה גבוהה של ניגוד עניינים אישי בו הוא יהיה מצוי באם ייבחר לתפקיד מבקר המדינה. על כן, בהתאם להלכה הפסוקה כאמור, ישנה סבירות בלתי מבוטלת כי במסגרת השלב השני, יימצא כי נוכח עוצמה גבוהה זו של ניגוד עניינים, יהיה צורך להטיל על עו"ד ראבילו מגבלות כה משמעותיות בתפקודו כמבקר המדינה – אשר קיים חשש כי "תפגענה בתכלית התפקיד הציבורי" וביכולתו לשמש בתפקיד זה באופן אפקטיבי, במישור המהותי.

25. לפיכך, מועמדותו של עו"ד ראבילו לתפקיד מבקר המדינה מעלה קשיים משפטיים ניכרים בהיבט ניגוד העניינים האישי, באופן אשר עלול לייצר מגבלות משמעותיות על תפקודו בתפקיד זה.

26. על כן, לעמדת התנועה, על מנת שחברי הכנסת יוכלו לקבל החלטה מושכלת באשר לבחירתם במועמד לתפקיד מבקר המדינה אשר יוכל לבצע את התפקיד נאמנה ובהתאם לדין, נדרש כי יובא בפניהם כלל המידע הנוגע לעניין זה, תוך הצגת ההלכה הפסוקה בדבר ניגוד עניינים כאמור, הקשיים המשפטיים האמורים, וכן האפשרות כי על עו"ד ראבילו כמבקר המדינה יוטלו מגבלות משמעותיות נוכח ניגוד העניינים האישי בו הוא מצוי ביחס לממשלה, לראש הממשלה ולסיעת הליכוד.

ג. **יש לקיים לאלתר בחירות חוזרות למבקר המדינה בהתאם לחוק ולפסק הדין, תוך הצגת הקשיים המשפטיים באשר למועמדותו של עו"ד ראבילו**

27. ביום 2.7.2026 סיים את תפקידו מבקר המדינה רו"ח מתניהו אנגלמן, כך שכעת תפקיד מבקר המדינה נותר ללא איוש כלל.

28. בפסק הדין נקבע כי "חזקה על הכנסת שתשלים את תהליך ההצבעה **בהקדם האפשרי**, כפוף להוראות הדין, כדי לאפשר כניסתו של מבקר מדינה לתפקיד" (בפס' 45 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיא). כמו כן, כאמור, נמסר כי **בכוונת הייעוץ המשפטי לכנסת לקבוע הנחיות באשר לצילום עצמי של חברי הכנסת.**

29. באשר לחשש מהתנהלות אופורטוניסטית במהלך ההצבעה, כאמור לעיל, נקבע כי הפתרון שהציג כב'

המשנה לנשיא אינו רלוונטי שעה שלא נכלל במסגרת הצו על תנאי; אך מעבר לכך, נקבע כי **בנסיבות העניין הקונקרטי** שבהן חברי הכנסת לא ידעו מה יהיו תוצאות מעשיהם ואף נאמר להם במפורש ההיפך – מדובר בסעד קיצוני. ואולם, בענייננו, על מנת לאיין את החשש להתנהלות אופורטוניסטית, ולנוכח הבהרותיו המפורשות של המשנה לנשיא כי המדובר בפתרון ישים בעל עיגון בדין, דומה כי יש לכל הפחות לשקול לקבוע כי חבר כנסת אשר יפר את חשאיות ההצבעה – הן באמצעות צילום תמונה והן באמצעות צילום וידאו – הצבעתו תהא פסולה; וכן כמובן לעדכן בכך את חברי הכנסת מבעוד מועד.

30. אשר על כן, נתכבד לבקש כי יו"ר הכנסת יפעל לאלתר על מנת לקבוע מועד לבחירות חוזרות לתפקיד מבקר המדינה "בהקדם האפשרי", אשר יתקיימו בהתאם לחוק היסוד ולחוק מבקר המדינה, ובהתאם לפסק הדין כאמור – בצורה חשאית לחלוטין.

31. כן נתכבד לבקש כי בהתאם לקביעות פסק הדין כאמור, ועל מנת למנוע פגיעה כלשהי בעקרון החשאיות החוקתי, היועצת המשפטית לכנסת תקבע איסור גורף על הכנסת טלפונים לקלפי – כפי שהנחתה בזמן אמת בזמן ההצבעה השנייה המחודשת וכפי שקבעה כב' השופטת ברק-ארז כי ראוי לעשות; וכן תזהיר מראש כי הפרת עקרון החשאיות עלולה להוביל לפסילת ההצבעה הגלויה.

32. כמו כן, נבקש כי היועצת המשפטית לכנסת תגבש חוות דעת באשר לחשש לקיומו של ניגוד עניינים באשר למועמדותו של עו"ד ראבילו, במסגרתה תציג לחברי הכנסת את הבעייתיות הרבה אשר טמונה במינויו של עו"ד ראבילו לתפקיד, לרבות ההשלכות העשויות להיות רלוונטיות לכך, וזאת עובר לקיום הבחירות החוזרות לתפקיד.

33. נוכח חשיבות הנושא, נודה לתגובתם בהקדם.

בכבוד רב,

יעל בלום, עו"ד

מנהלת מחלקת ליטיגציה

העתק:

חה"כ אופיר כץ, מרכז הקואליציה

חה"כ מירב בן ארי, מרכזת האופוזיציה